

4. Ceschin F., Gaziulusoy İ. Design for Sustainability. A Multi-level Framework from Products to Socio-technical Systems. New York, NY, Routledge, 2020.

5. Pelachaud G. Livre animé, sculpture de papier: perspectives historiques. Sens public. 2021. P. 1–33. DOI: <https://doi.org/10.7202/1089662ar>

6. Skliarenko N. V. Section 9. Dynamic Visual Communication: The Historical Transformations and Modernity Challenges. *Challenges and prospects of the interaction between culture, science and arts in the modern context*: Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. P. 167–188. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-206-7-9>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-390-6-56>

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ЦИФРОВОМУ ЖИВОПИСІ

Спасскова О. П.

кандидат мистецтвознавства,

*асистент кафедри теорії і методики декоративно-прикладного
мистецтва та графіки*

*Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
м. Одеса, Україна*

У наш час цифровий живопис показує свої безперечні переваги перед традиційними видами образотворчого мистецтва, насамперед завдяки неймовірній гнучкості графічних редакторів, швидкості роботи та можливості внесення коректив, як у сам процес творення, так і в остаточний результат. Водночас ми можемо спостерігати певні характерні особливості цифрового живопису, які полягають у прихильності до традиційної образотворчості, ілюстративності, деталізації. Художники надають перевагу використанню традиційних технік за допомогою цифрової графіки. Графічні редактори (Adobe Photoshop, SAI, MediBang, Krita та інші) часто створюють зображення з імітацією традиційних технік та матеріалів, наприклад, масляних або акрилових фарб, м'яких графічних матеріалів і т. д. Професор О. Л. Храмова-Баранова зазначає, що «цифрове мистецтво за своїм змістом і формою, завданнями і методами має багато спільного з традиційним мистецтвом живопису. З розвитком графічних програм традиційні методи і техніки відтворюються комп'ютером» [4, с. 54]. Таким чином, цифровий живопис – це багато в чому результат розвитку

та трансформації традиційних видів мистецтва у сучасних арт-практиках.

Жанрове розмаїття цього напрямку підпорядковується принципам традиційного образотворчого мистецтва: художники створюють портрети, пейзажі, натюрморти, жанрові сцени. Однак, основними видами діяльності цифрових художників слід вважати участь у розробці комп'ютерних ігор та ілюстрування, як звичних літературних видань, так і коміксів, які останнім часом майже повністю перейшли у цифрову форму малювання.

В Україні цифровий живопис розвивається фактично на тому ж технічному та художньому рівні, що й в інших цивілізованих країнах, і є невіддільною частиною сучасного мистецтва. Стильове різноманіття українського цифрового живопису проявляється як у слідуванні традиційним формам образотворчого мистецтва, так і в розвитку абсолютно нової мови, властивій цифровим формам.

Цифрові художники працюють у глобальному просторі Інтернету, де мистецтво давно існує за межами національних кордонів і традицій. Митці існують під псевдонімами, тому, інколи, важко зрозуміти з якої країни походить той чи інший художник. Існують професійні онлайн платформи (ArtStation, Behance), які надають широкі можливості для створення персональних галерей та сприяння комунікації творців, глядачів та замовників. Але масовий глядач, скоріше за все, матиме можливість ознайомитись з цифровим живописом у соціальних мережах таких як Instagram або Twitter (X), у яких художники можуть вести власні профілі. Сьогодні цифровий художник має поєднувати творчу діяльність з розвитком власного блогу або бренду, збираючи навколо себе прихильників, що слідкують не лише за мистецькими здобутками людини, а й за особистим життям.

Тому особливо приємно спостерігати за українськими цифровими художниками, які активно проявляють свою громадську позицію, пропагуючи на весь світ не лише наше сьогодення, а й українську культуру та історію. Наприклад, команда художників «Mal'oviy», які позиціонують себе як «український творчий проект, який об'єднав сили різноманітних українських митців для створення якісного і цікавого контенту, пов'язаного з українською культурою і самобутністю» [1]. На їх рахунку такі проекти як «Український бестіарій», «Польові нариси українського демонолога», «Українська магічна академія» та «Динокрай».

Окремо потрібно відзначити два артубука, які були видані фізичним накладом в українському видавництві «Mal'opus». «Український бестіарій» (2023) був надрукованим у вигляді книги вигаданого дослідника української міфології. Кожній істоті, наприклад, мавці, болотяниці, лісовику або русалці, присвячений розворот із декількома ілюстраціями та коротким описом міфологічного створіння двома мовами: англійською та українською. Самі автори так описують цей

проект: «Українська міфологія – скарб вікових знань, що накопичувалися нашими предками протягом багатьох років. Мавки, русалки, лісовики, мари, хухи, скарбники, богинки та багато інших духів та створінь – усе це наш спадок, який ми маємо віднайти, пізнати самим і зберегти для майбутніх поколінь. <...> І поки ми будемо знати про них, знати, чим жили наші предки – жодна імперія не зможе нав'язати нам своєї «правди»» [3].

«Українська магічна академія» (2024) виходить двома накладами: базове видання та видання-делюкс з додатковими атрибутами, а саме: листівки, суперобкладинка, закладки, тощо. Обидва видання двомовні (українсько-англійські). У анотації до книги «Українська магічна академія» зазначено: «Дізнайтеся про приховану магічну спільноту, що існує на території України впродовж століть. «Українська магічна академія» розкриє таємниці заснування, історичного розвитку та сучасного устрою магічної України!» [2]. Художники, які працювали над цим виданням, створили власний світ фентезі, що заснований на українській історії та культурі. Завдяки цій книзі українські та закордонні читачі у цікавій розважальній формі зможуть більше дізнатися про нашу країну. Особливої уваги заслуговують розвороти, що присвячені українській природі та пам'яткам архітектури (Полісся, Аккерманська фортеця), різним регіонам, історичним персонажам (Княгиня Ольга) і т. п. Варто зазначити, що це благодійні проекти, завдяки яким митці збирають кошти для благодійного фонду «Повернись живим».

Окрім мистецьких об'єднань, популяризацією української культури у мережі Інтернет займаються й окремі майстри цифрового живопису, наприклад: Stanislav Lunin (Львів), Rebecca Larst (Київ), Art.Malon (Вінниця), Anta Frirean (Київ) та багато інших (імена та псевдоніми вказані відповідно до соціальних мереж художників). Звичайно, окрім теми української культури, важливе місце у творчості згаданих художників займає тема російсько-української війни, що ще раз нагадує усьому світу про воєнні злочини скоєні країною-агресором.

Отже, цифровий живопис – це актуальне явище як світового, так і сучасного українського мистецтва. Творчість його представників репрезентує важливі для нашого сьогодення теми, демонструє звернення до української культури, історії, а також піднімає гострі проблеми дійсності. Характерними особливостями українських цифрових художніх практик є, насамперед, образність та ілюстративність. Все зазначене стосується творчості як окремих художників, так і мистецьких об'єднань, і, на нашу думку, вказує на те, що український цифровий живопис має великі перспективи у майбутньому.

Література:

1. Mal'oviy. URL: <https://maloviy.carrd.co/> (дата звернення: 29.04.2024).
2. Артбук «Українська магична академія». URL: <https://malopus.com.ua/artbooks/ukrainian-magic-academy-standart-edition> (дата звернення: 30.04.2024).
3. Артбук «Український бестіарій». URL: <https://malopus.com.ua/artbooks/artbuk-ukrayinskij-bestiarij> (дата звернення: 30.04.2024).
4. Храмова-Баранова О. Л. Цифровий живопис: становлення та перспективи. *Культура і сучасність*. 2023. № 1. С. 49–55.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-390-6-57>

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОГО ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ВІЙНИ

Тарасюк І. І.

*кандидат архітектури, доцент,
доцент кафедри образотворчого мистецтва*

Шокало А. В.

*студент IV курсу спеціальності образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна*

Починаючи з 2014 року український культурний простір перебуває у стіні гібридної війни. Культурне життя України різко змінило вектор внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України. Военні дії вплинули та запустили процеси змін у різних сферах: культурній, політичній та економічній, не тільки в Україні, й в усьому світі.

На протидію загарбницькій агресії «російської» навали об'єдналися всі верстки та прошарки населення. Митці, як частина суспільства включились у боротьбу за незалежність власної держави, не залишилися поза подіями війни, вони висвітлюють у своїх творах нову українську реальність, яка стала джерелом та поштовхом мистецтва в різних його проявах. Вплив війни наклав відбиток не тільки на самих митців, але й на цілі течії, і на образотворче мистецтво в цілому.

Війна це завжди руйнування, насильство, знищення пам'яток, музеїв, спотворення духовних та культурних цінностей, тому і мистецтво під час війни пронизане потрясіннями, задокументоване гострими